

Onderzoek

De kunst van het internet

Een onderzoek naar de illegale online handel in cultuurgoederen

Auteurs

Tom van Ham, Rutger Leukfeldt, Bo Bremmers, Wouter Stol en Anton van Wijk

Uitgeverij

Boom/Lemma, 2011

Trefwoord(en)

Cybercrime

Via Vlot Bekeken kunt u in korte tijd kennis nemen van de inhoud en resultaten van een door Bureau Beke uitgevoerd onderzoek.

In opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap hebben Bureau Beke en de NHL Hogeschool Leeuwarden een onderzoek uitgevoerd naar de illegale online handel in cultuurgoederen. In ons onderzoek hebben wij ons toegespitst op de door wetten en verdragen beschermde cultuurgoederen. Het kan dan gaan om cultuurgoederen uit een bepaald land (bijvoorbeeld Irak) of cultuurgoederen met een bepaalde waarde (bijvoorbeeld meer dan €50.000). Handel in dergelijke goederen is verboden.

Volgens sleutelspelers in het veld neemt deze illegale handel echter jaar op jaar toe, ook op internet. Het ontbreekt tot op heden aan empirisch materiaal om deze stelling te onderbouwen. Dit verkennende onderzoek beoogt meer zicht te geven op aard en omvang van dit fenomeen.

Afbeelding: Voorbeelden van cultuurgoederen.

Onderzoeksvraag c.q. probleemstelling

Onderzoeksvragen richten zich op het in beeld brengen van de aard en omvang van de illegale handel, de kwetsbare plekken en risico's en het schetsen van maatregelen die de illegale handel in cultuurgoederen tegen kunnen gaan. Het onderzoek richt zich daarbij met name op cultuurgoederen die wettelijk beschermd zijn onder nationale wet- en regelgeving of internationale verdragen. Een voorbeeld van een dergelijk internationaal verdrag is UNESCO 1970. Nederland heeft dit verdrag in juli 2009 geratificeerd.

Web Mail Twitter

Bureau Beke
Rijnkade 84
6811 HD Arnhem
T 026 443 86 19

Methoden van onderzoek

Om onderzoek naar de fysieke en online handel in cultuurgooderen te inventariseren en inzicht te verkrijgen in wet- en regelgeving, is literatuur- en documentenonderzoek verricht. Verder is een media-analyse uitgevoerd - waarbij gebruik gemaakt is van de Lexis-Nexis News Portal - en is met 26 respondenten een interview gehouden. Respondenten zijn niet alleen afkomstig uit de sector zelf (zoals handelshuizen, galeries en veiling- en advertentiesites), maar vertegenwoordigen ook verschillende handhavende instanties (waaronder de douane, het KLPD en de Erfgoedinspectie).

Het belangrijkste element binnen het onderzoek is de internetsearch geweest. Om zicht te krijgen op de Nederlandse situatie is allereerst een inventarisatie gemaakt van websites waarop kunst en antiek te koop wordt aangeboden. Daaruit blijkt dat kunst en antiek op negen Nederlandse veilingssites en 130 Nederlandse advertentiesites worden aangeboden. Vervolgens hebben we het onderzoek toegespitst op de twee grootste aanbieders van kunst en antiek op internet. Dit zijn veilingssite eBay Nederland en advertentiesite Marktplaats.

Belangrijkste resultaten

- Op eBay Nederland en Marktplaats tezamen worden 605 cultuurgooderen mogelijk illegaal aangeboden. Het betreft vooral objecten uit de Prehistorie (41%) en de Romeinse tijd (40%).
- De meeste objecten lijken voor minder dan €50 te worden verkocht. Kostbare, illegale cultuurgooderen worden met andere woorden niet snel op internet c.q. advertentie- en veilingssites te koop aangeboden.
- Verkopers op Marktplaats zijn vooral particulieren die een beperkt aantal soortgelijke goederen aanbieden. Aanbieders van cultuurgooderen op eBay Nederland zijn daarentegen vrijwel uitsluitend zakelijke verkopers. Zij beheren zogenaamde 'eBay-winkels' en zijn gespecialiseerd in de handel in een bepaald type object.
- Op basis van foto's van en tekstuele informatie over het object is het ook voor experts moeilijk om vast te stellen of handel in het object in werkelijkheid illegaal is. Het kan namelijk ook om namaakgoederen gaan. Om vast te kunnen stellen of daadwerkelijk sprake is van illegale handel, is gericht opsporingsonderzoek noodzakelijk.

[Meer informatie](#)

Tom van Ham

[Publicatie downloaden](#)

[Publicatie bestellen](#)